

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport
Grondberging Van Starckenborghkanaal

7 februari 2000

947-99

commissie voor de milieueffectrapportage

Gedeputeerde Staten van provincie Groningen
Dienst Ruimte en Milieu
Postbus 630
9700 AP GRONINGEN

uw kenmerk
99/12.925/d,RMM

uw brief
2 september 1999

ons kenmerk
U00/Ke/fw-gj/947-100

onderwerp
Toetsingsadvies Grondberging Van
Starkenborghkanaal

doorkiesnummer
(030) 234 76 55

Utrecht,
7 februari 2000

Geachte raad,

Met bovengenoemde brief stelde u de Commissie voor de milieueffectrapportage (m.e.r.) in de gelegenheid een toetsingsadvies uit te brengen over het milieueffectrapport (MER) ten behoeve van de besluitvorming over de Grondberging Van Starckenborghkanaal. Overeenkomstig artikel 7.26 van de Wet milieubeheer (Wm) bied ik u hierbij het advies van de Commissie aan.

De Commissie hoopt met haar advies een constructieve bijdrage te leveren aan de besluitvorming. Zij zal graag vernemen hoe u gebruik maakt van haar aanbevelingen. Dit houdt in dat de Commissie graag het (ontwerp)besluit en de evaluatiedocumenten krijgt toegestuurd.

Hoogachtend,

mr. J.W. Kroon,
voorzitter van de werkgroep m.e.r.
Grondberging Van Starckenborghkanaal

Postadres Postbus 2345
3500 GH UTRECHT
Bezoekadres Arthur van Schendelstraat 800
Utrecht

telefoon (030) 234 76 66
telefax (030) 233 12 95
website www.eia.nl
e-mail mer@eia.nl

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport
Grondberging Van Starckenborghkanaal

Advies op grond van artikel 7.26 van de Wet milieubeheer over het milieueffectrapport over
Grondberging Van Starckenborghkanaal.

uitgebracht aan Gedeputeerde Staten van de provincie Groningen door de Commissie voor
de milieueffectrapportage; namens deze,

de werkgroep m.e.r. Grondberging Van Starckenborghkanaal,

de secretaris

drs. P.A. Kee

de voorzitter

mr. J.W. Kroon

Utrecht, 7 februari 2000

INHOUDSOPGAVE

1. INLEIDING.....	1
2. OORDEEL OVER HET MER EN TOELICHTING	2
2.1 Oordeel.....	2
2.2 Toelichting.....	2
3. AANBEVELINGEN VOOR DE VERDERE BESLUITVORMING	3
3.1 Ecologische hoofdstructuur.....	3
3.2 Avifaunische waarden.	3
3.3 Landschappelijke inpassing en visuele effecten.....	3
3.4 Effecten van gescheiden zandwinning.....	4
3.5 Evaluatieprogramma.....	4
4. AANBEVELINGEN VOOR TOEKOMSTIGE MER'EN.....	4
4.1 Vergelijkingsmethode	4

BIJLAGEN

1. Brief van het bevoegd gezag d.d. 2 september 1999 waarin de Commissie in de gelegenheid wordt gesteld om advies uit te brengen.
2. Kennisgeving in Staatscourant nr. 174 d.d. 10 september 1999
3. Projectgegevens
4. Lijst van inspraakreacties en adviezen

1. INLEIDING

Bij de verruiming van het Van Starckenborghkanaal komt naar verwachting circa 3,6 miljoen m³ grond vrij. Omdat het Van Starckenborghkanaal enkele jaren geleden is uitgebaggerd, verwacht de provincie Groningen dat er bij de verruimingswerkzaamheden aan het kanaal nagenoeg geen slib vrij zal komen. Aangezien de provincie Groningen geen mogelijkheden voorziet voor grootschalig hergebruik of nuttige toepassing, wordt de vrijkomende grond beschouwd als afvalstof in het kader van de Wet milieubeheer. De vrijkomende grond zal op verschillende locaties worden geborgen.

Bij brief van 2 september 1999¹ heeft de provincie Groningen de Commissie voor de milieueffectrapportage (m.e.r.) in de gelegenheid gesteld om advies uit te brengen over het opgestelde milieueffectrapport (MER). Het MER is op 10 september 1999 ter inzage gelegd².

Het advies is opgesteld door een werkgroep van de Commissie voor de m.e.r.³ De werkgroep treedt op namens de Commissie voor de m.e.r. en wordt verder in dit advies 'de Commissie' genoemd.

De Commissie heeft kennis genomen van de inspraakreacties en adviezen⁴, die zij van het bevoegd gezag heeft ontvangen. In dit advies verwijst de Commissie naar een reactie wanneer deze naar haar oordeel:

- informatie bevat over een essentiële tekortkoming in het MER, waarvoor de Commissie adviseert een aanvulling op het MER op te stellen alvorens de besluitvorming doorgang kan vinden;
- informatie bevat over de inhoud van het MER die van belang is voor de besluitvorming en waarover zij een aanbeveling doet in het advies;
- belangrijke onjuistheden bevat die ter voorkoming van misverstanden weerlegd dienen te worden.

Op grond van artikel 7.26, lid 1 van de Wm toetst de Commissie:

- aan de richtlijnen van het MER⁵, zoals vastgesteld op 27 oktober 1998;
- op eventuele onjuistheden⁶;
- aan de wettelijke regels voor de inhoud van een MER⁷.

Tijdens de toetsing inventariseert de Commissie eerst of er tekortkomingen zijn in het voldoen aan de wettelijke vereisten en de richtlijnen en gaat zij na welke onderdelen van het MER in aanmerking komen voor een positieve vermelding. Vervolgens beoordeelt de Commissie de ernst van de tekortkomingen. Daarbij staat de vraag centraal of de benodigde informatie aanwezig

¹ Zie bijlage 1.

² Zie bijlage 2.

³ Zie bijlage 3 voor de samenstelling van de werkgroep en andere projectgegevens.

⁴ Zie bijlage 4 voor een lijst hiervan.

⁵ Wm, artikel 7.23, lid 2.

⁶ Wm, artikel 7.23, lid 2.

⁷ Wm, artikel 7.10

is om het milieubelang een volwaardige plaats te geven bij de besluitvorming over de vergunningverlening. Is dat naar haar mening niet het geval dan betreft het een *essentiële tekortkoming*. De Commissie zal dan adviseren tot een aanvulling. Overige tekortkomingen worden in het toetsingsadvies opgenomen, voor zover ze kunnen worden verwerkt tot duidelijke aanbevelingen voor het bevoegde gezag. Deze werkwijze impliceert dat de Commissie zich in het advies tot hoofdzaken beperkt en niet ingaat op onjuistheden of onvolkomenheden van ondergeschikt belang.

2. OORDEEL OVER HET MER EN TOELICHTING

2.1 Oordeel

De Commissie is van oordeel dat **de essentiële informatie in het MER en de Toelichting aanwezig** is. Het MER inclusief toelichting maakt een vrij degelijke indruk. Er is veel informatie verzameld en het scala aan effecten dat beschreven is, is breed. De opzet is systematisch en voldoet qua structuur - op hoofdlijnen - aan hetgeen in de Richtlijnen is gevraagd.

2.2 Toelichting

Tijdens de toetsing heeft de Commissie aangegeven dat in het MER achtergrondinformatie ontbrak over de wijze waarop de keuze voor locaties en de samenstelling en vergelijking van alternatieven heeft plaatsgevonden. Een objectieve toetsing van het MER was hierdoor onmogelijk. Op 27 oktober 1999 heeft hierover een overleg plaatsgevonden met vertegenwoordigers van de provincie Groningen. Naar aanleiding van dit overleg heeft de provincie Groningen besloten om een toelichting op het MER op te stellen die tezamen met het MER en de vergunningen ter inzage zal worden gelegd. De Commissie heeft de toelichting bij de toetsing van het MER betrokken en is van mening dat de toelichting goede informatie bevat over de achtergrond van de in het MER gemaakte keuzes.

3. AANBEVELINGEN VOOR DE VERDERE BESLUITVORMING

In dit hoofdstuk geeft de Commissie adviezen die naar haar mening van belang zijn voor de kwaliteit van de verdere besluitvorming. De opmerkingen zijn niet van invloed op het hierboven gegeven oordeel.

3.1 Ecologische hoofdstructuur

In de reactie van het ministerie van landbouw, natuurbeheer en visserij wordt aangegeven dat een van de ontwerpbesluiten betrekking heeft op een gebied dat gelegen is in de ecologische hoofdstructuur en dat ingrepen in dit gebied niet zijn toegestaan indien wezenlijke waarden of kenmerken worden aangetast.

- De Commissie adviseert bij het definitieve besluit zorgvuldig te motiveren waarom in dit gebied toch een depot is gesitueerd.

3.2 Avifaunische waarden.

Bij de beoordeling van effecten op de ecologie wordt in het MER afwisselend gebruik gemaakt van beleidsmatige criteria en natuurwetenschappelijke criteria (zeldzaamheid en kenmerkendheid) (zie ook §4.1). Het niet systematische gebruiken van natuurwetenschappelijke criteria leidt in het MER soms tot onevenwichtige beoordelingen. Uit de inspraakreactie van de Milieufederatie Groningen en de particuliere natuurbeschermingsorganisatie de "Eendracht" blijkt dat de gevolgde werkwijze bij de beoordeling van effecten op de weidevogels tot een onbevredigend resultaat heeft geleid. Zij stelt dat van locatie 2 goede tellingen voorhanden zijn terwijl de gegevens van de overige locaties fragmentarisch zijn. Door de gehanteerde beoordelingsmethode wordt het sterke weidevogelverlies in locatie 2 onvoldoende negatief beoordeeld ten opzichte van de overige locaties.

- De Commissie beveelt aan bij de verdere besluitvorming rekening te houden met de hoge avifaunische waarden van locatie 2.

3.3 Landschappelijke inpassing en visuele effecten

In het MER en ook in de Toelichting wordt aangegeven dat de landschappelijke effecten van een hoog depot (4-5 m) niet al te zwaar worden meegewogen⁸. Ook de verschillen tussen open en meer gesloten landschappen worden vrij beperkt geacht⁹. Deze aanname is alleen terecht indien in het vervolgtraject veel aandacht wordt besteed aan de landschappelijke inpassing van de depots. Dit is met name van belang indien voor locatie 14 wordt gekozen, waar bij in de zeer nabije omgeving een nieuwe woonwijk is gepland. De landschappelijke inpassing van het depot is voor deze bewoners van groot belang. In de Toelichting wordt vermeld dat op het moment dat de woonwijk is

⁸ Zie inspraakreacties 8, 9 en 10.

⁹ Zie ook inspraakreactie 12.

gerealiseerd het depot 'als recreatieve uitloop' voor de wijk zal fungeren. De wijze waarop deze eindbestemming wordt ingepast is mede bepalend voor de toekomstige ruimtelijke kwaliteit van het gebied.

- De Commissie adviseert bij de verdere besluitvorming aandacht te besteden aan de landschappelijke inpassing van het depot in combinatie met de eindbestemming¹⁰. Bij landschappelijke inpassing valt te denken aan de inpassing van het depot in het bestaande verkavelingspatroon, aansluiting bij reeds bestaande depots, toepassing van gebiedseigen beplanting¹¹ en de wijze waarop het depot wordt begrensd (camoufleren door toepassing van flauwe taluds of juist accentueren).

3.4 Effecten van gescheiden zandwinning

In de toelichting op het MER wordt aangegeven dat er tijdens de aanleg van de depots weinig extra effecten te verwachten zijn. Er wordt niet aangegeven wat de effecten zijn wanneer het zand over een aantal jaren weer wordt afgegraven.

- De Commissie adviseert bij de vergunningverlening inzicht te geven in de effecten van het opnieuw ontgraven (met name aan- en afvoerbewegingen) en de wijze waarop deze effecten zullen worden beperkt.

3.5 Evaluatieprogramma

In het evaluatieprogramma zou aandacht besteed moeten worden aan:

- de effecten van eventuele zandwinning achteraf (zie §3.2);
- de effecten op de weidevogelstand (in het bijzonder rondom locatie 2);
- effecten als gevolg van de eindbestemming.

De Commissie adviseert tevens om de kwaliteit van grond voordat deze in depot wordt gebracht steekproefsgewijs globaal te monitoren.

4. AANBEVELINGEN VOOR TOEKOMSTIGE MER'EN

4.1 Vergelijkingsmethode

De Commissie constateert, mede op basis van de informatie uit de Toelichting, dat in het MER is gekozen voor een multicriteria-analyse (MCA) waarvan in het MER alleen een kwalitatieve weergave is gepresenteerd. Hierdoor resteert een moeilijk navolgbare vergelijking van alternatieven. Voor zover de Commissie heeft kunnen nagaan heeft de vergelijkingsmethode niet geleid tot onjuiste conclusies. De Commissie adviseert echter wel om bij toekomstige MER'en nadrukkelijker aandacht te besteden aan de motivering van de gekozen gewichtsverdeling en een duidelijkere toelichting te geven op de gehanteerde rekenmethodes. Daarnaast adviseert de Commissie om bij toepassing van MCA de gebruikte effectscores altijd te standaardiseren.

¹⁰ Zie vooral inspraakreactie 11.

¹¹ Indien gewenst, zie inspraakreactie 11.

Verder adviseert de Commissie om bij toepassing van MCA de oorspronkelijke effectcores te gebruiken in plaats van scores die eerst in klassen zijn ingedeeld (groot, matig, klein). Dit om te voorkomen dat er onnodig informatieverlies optreedt of zelfs onjuiste uitkomsten ontstaan.

De Commissie constateert dat bij de beoordeling van effecten de natuurwetenschappelijke criteria (zeldzaamheid en kenmerkendheid, vervangbaarheid) niet consequent zijn gebruikt. Zij adviseert om bij toekomstige milieueffectrapporten nadrukkelijk natuurwetenschappelijke criteria te gebruiken en te motiveren bij de beoordeling van effecten.

BIJLAGEN

bij het Toetsingsadvies over het
milieueffectrapport Grondberging
Van Starckenborghkanaal

(bijlagen 1 t/m 4)

E. van der

BIJLAGE 1

Brief van het bevoegd gezag d.d. 2 september 1999 waarin de Commissie in de gelegenheid wordt gesteld om advies uit te brengen

provincie groningen

dienst ruimte en milieu

Bezoekadres:
St. Jansstraat 4
Alg. tel. 050 - 316 49 11

Postadres
Postbus 630
9700 AP Groningen
Correspondentie uitsluitend richten aan het postadres

Ingekomen	13 SEP 1999
nummer	807-99
dossier	947-39 e/m 47
kopie naar	ke/sc/pres/bib ..

Aan de Commissie voor de m.e.r.
Postbus 2345
3500 GH UTRECHT

Groningen, 02 SEP. 1999

Nr.: 99/12.925/d,RMM

Behandeld door : de Jonge H.K.
Telefoonnummer: (050) 316 4347

Bijlagen : 6 ex. MER + bijlage
6 ex. aanvraag + bijlage depot Lutjegastmolenpolder (MER-locatie 2)
6 ex. aanvraag + bijlage depot Tellus
6 ex. aanvraag + bijlage depot Oosterzand (MER-locatie 6)

Onderwerp : 3 vergunningaanvragen Wm/Wvo + MER Grondberging Van Starckenborghkanaal (proj.nrs. 5170, 5171 en 5172); ontvangstbevestiging.

Geachte heer of mevrouw,

Hierbij delen wij u mede dat door ons college op 31 maart 1999 zijn ontvangen de navolgende bescheiden met betrekking tot de hierna genoemde inrichtingen:

1. De aanvraag o.g.v. de Wet milieubeheer en de Wet verontreiniging oppervlaktewateren voor het oprichten en in werking hebben van depot Lutjegastmolenpolder (MER-locatie 2) te Lutjegast (proj.nr. 5170).
2. De aanvraag om een veranderingsvergunning o.g.v. de Wet milieubeheer en de Wet verontreiniging oppervlaktewateren voor het depot Tellus te Oldekerk (proj.nr. 5171). Hoewel deze aanvraag buiten het kader van de onderhavige MER valt, is deze volledigheidshalve bijgevoegd.
3. De aanvraag o.g.v. de Wet milieubeheer en de Wet verontreiniging oppervlaktewateren voor het oprichten en in werking hebben van depot Oosterzand (MER-locatie 6) te Gaarkeuken (proj.nr. 5172).
4. Het milieu-effect-rapport (MER) met berekking tot de grondbergingsproblematiek van het Van Starckenborghkanaal.

Bijgaand doen wij u toekomen een zestal exemplaren van het MER, alsmede ter kennisname een zestal exemplaren van elk der bovengenoemde aanvragen. Wij zijn voornemens om zowel het MER, de aanvraag en de ontwerp-beschikkingen ingevolge de Wet milieubeheer en de Wet verontreiniging oppervlaktewateren gelijktijdig ter inzage te leggen. De eventueel ingekomen opmerkingen/reacties en bedenkingen zullen wij u na binnenkomst zo spoedig mogelijk doen toekomen.

Hoogachtend,
Gedeputeerde Staten van Groningen,
namens de

B.H.C. van Dam
Hoofd bureau Milieuvergunningen

BIJLAGE 2

Kennisgeving van de ter inzagelegging van het MER in Staatscourant nr. 174 d.d. 10 september 1999

provincie groningen

ontwerpvergunningen wet milieubeheer (wm), wet ont- reiniging oppervlaktewateren (wvo) en milieu-effectrapport (mer)

De Dienst Infrastructuur van de provincie Groningen heeft aanvragen om vergunning op grond van de Wm en de Wvo ingediend voor het oprichten en in werking hebben van een tweetal inrichtingen voor het opslaan van grond, afkomstig uit het Van Starckenborghkanaal:

1. Depot Lutjegastermolenpolder:
Deze locatie is gelegen ten noorden van Lutjegast aan de zuidzijde van het Van Starckenborghkanaal, kadastraal bekend gemeente Grootegast, sectie K, nrs. 1010, 1131, 1002, 27, 26, 1001, 30, 999, 1133 en 998.
2. Depot Oosterzand: Deze locatie is gelegen aan de zuidzijde van het Van Starckenborgh kanaal te noorden van Oosterzand tussen het Wolddiep en de composteerinrichting van VAGROEN, kadastraal bekend gemeente Oldekerk, sectie D, nrs. 1845, 1846, 1694, 1696, 1497, 1498, 1516, 18, 1517, 27, 32, 33, 1583, 1584 en 1585.

In deze aanvragen is sprake van een m.e.r.-plichtige activiteit. De m.e.r.-plicht geldt voor het oprichten van bergingsdepots voor 500.000 m³. Dit betekent dat alvorens de provincie als bevoegd gezag kan beslissen over het voornemen, de verwachte milieugevolgen van dit voornemen moeten zijn onderzocht en beschreven in een milieu-effectrapport (MER).

Procedure.

De Dienst Infrastructuur heeft met inachtneming van de door de provincie vastgestelde richtlijnen een MER opgesteld, en bij ons college ingediend tezamen met de vergunningaanvraag. De aanvraag en het MER zijn door ons ontvangen d.d. 31 augustus 1999. Gedeputeerde Staten zijn voornemens om onder voorschriften ter bescherming van het milieu de gevraagde vergunningen te verlenen.

Terinzagelegging.

De vergunningaanvragen, de ontwerpbesluiten en het MER liggen ter inzage vanaf 13 september tot en met 10 oktober 1999 op werkdagen van 9.00-12.00 uur en van 13.30-16.00 uur (op vrijdag tot 15.00 uur) ter inzage op het bureau VROM, Hoofdstraat 97 te Grootegast. Buiten deze uren alleen volgens afspraak; tel. 0594-614000. Daarnaast liggen betreffende stukken gedurende genoemde periode ter inzage bij de dienst Ruimte en Milieu van de provincie Groningen, St. Jansstraat 4, kamer D103, te Groningen.

Hoorzitting.

Op maandag 27 september om 20.00 uur zal er in het gemeentehuis van Grootegast, Hoofdstraat 97 te Grootegast, een hoorzitting plaatsvinden. Met vertegenwoordigers van het college van Gedeputeerde Staten en de vergunningaanvraagster kunt u dan van gedachten wisselen, en eventueel mondeling bedenkingen inbrengen tegen ontwerpbesluiten, en/of opmerkingen maken over het MER.

Schriftelijke bedenkingen.

Iedereen kan tot en met 10 oktober 1999 schriftelijke opmerkingen over het MER maken, alsmede schriftelijke bedenkingen inbrengen tegen de ontwerpbesluiten, bij Gedeputeerde Staten van de provincie Groningen, p/a Dienst Ruimte en Milieu, Postbus 630, 9700 AP te Groningen. U kunt verzoeken uw persoonlijke gegevens niet bekend te maken.

U kunt te zijner tijd beroep instellen tegen de definitieve beschikking als u eerder bedenkingen heeft ingebracht tegen de ontwerpbesluiten of kunt aantonen dat u daartoe redelijkerwijs niet in staat was.

Inlichtingen.

Voor meer informatie met betrekking tot de terinzagelegging, de hoorzitting en het indienen van bedenkingen kunt u contact opnemen met H.K. de Jonge, tel. 050-3164347, of H.R. Roelofs, tel. 050-3164090, Dienst Ruimte en Milieu van de provincie Groningen.

BIJLAGE 3

Projectgegevens

Initiatiefnemer: Gedeputeerde Staten van de provincie Groningen

Bevoegd gezag: Gedeputeerde Staten van de provincie Groningen

Besluit: vergunning ingevolge de Wet milieubeheer (Wm) en de Wet verontreiniging oppervlaktewateren (Wvo).

Categorie Besluit m.e.r. 1994: C.18.3

Activiteit: Bij de verruiming van het Van Starckenborghkanaal komt naar verwachting circa 3,6 miljoen m³ grond vrij. Omdat het Van Starckenborghkanaal enkele jaren geleden uitgebaggerd is, verwacht de provincie Groningen dat er bij de verruiming van het kanaal nagenoeg geen slib vrij zal komen. Aangezien de provincie Groningen geen mogelijkheden voorziet voor grootschalig hergebruik of nuttige toepassing, wordt de vrijkomende grond beschouwd als afvalstof in het kader van de Wet milieubeheer. De vrijkomende grond zal worden gestort.

Procedurele gegevens:

kennisgeving startnotitie: 1 mei 1998

richtlijnenadvies uitgebracht op: 3 juli 1998

richtlijnen vastgesteld op: 27 oktober 1998

kennisgeving MER: 10 september 1999

toetsingsadvies uitgebracht: 7 februari 2000

Samenstelling van de werkgroep:

dr. F.H. Everts

drs. R.H.J. Mooren

ir. F.J. Schuurman

mr. J.W. Kroon (voorzitter)

Secretaris van de werkgroep: drs. P.A. Kee.

BIJLAGE 4

Lijst van inspraakreacties en adviezen

nr.	datum	persoon of instantie	plaats	datum van ontvangst Cie. m.e.r.
1.	19991007	Ministerie van Landbouw, Natuurbe- heer en Visserij, directie Noord	Groningen	19991008
2.	19990609 19990601	Dorpsbelangen Noordhorn	Noordhorn	19991022
3.	19991007	A. Wiersma	Aduard	19991022
4.	19991008	Adure Juridische Dienstverlening, namens H. van der Weerd	Assen	19991022
5.	19991007	K.T.J. Dijkstra	Zuidhorn	19991022
6.	19991007	W. Scheeringa	Zuidhorn	19991022
7.	19991007	R.R. Iwema	Zuidhorn	19991022
8.	19991009	Buurtbewoners Gaarkeuken	Oldekerk	19991022
9.	19991008	C. Drijfhout	Oldekerk	19991022
10.	19991007	De Eendracht	Sebaldeburen	19991022
11.	19991008	Noordelijke Land- en Tuinbouw Orga- nisatie	Assen	19991022
12.	19991008	Milieufederatie Groningen	Groningen	19991022
13.	19991007 19991011	Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek (ROB)	Amersfoort	19991022
14.	19991014	Gemeente Grootegast	Grootegast	19991022
15.	19991008	E.A. de Vries, E. de Vries en A.M. van Kooten	Niekerk	19991022
16.	19991007	Stichting Rechtsbijstand, namens A.M. van Kooten hoorzitting	Zwolle	19991022